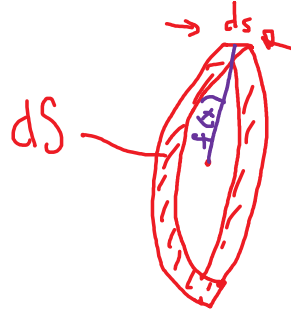
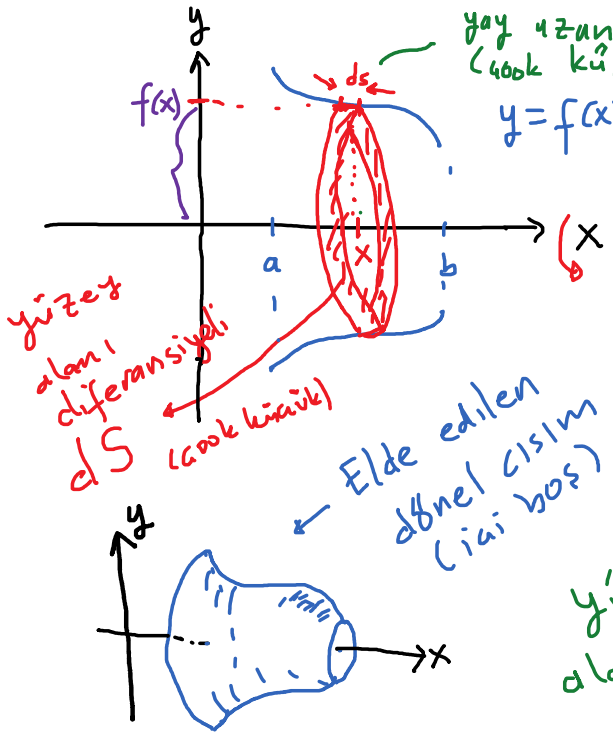
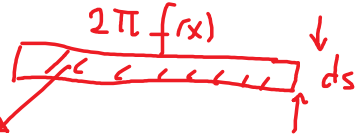

YÜZEY ALANI

Amaç . Dönel cisimlerin yüzey alanını hesaplamak

dS :
 $f(x)$ yarıçaplı
 ds kalınlığında
 bir yüzük

yüzey alanı diferansiyeli $\rightarrow dS = 2\pi f(x) ds$
 $= 2\pi f(x) \sqrt{1 + [f'(x)]^2} dx$

Yüzey Alanı: $S = \int_a^b dS = 2\pi \int_a^b f(x) \sqrt{1 + [f'(x)]^2} dx$

Benzer şekilde, y -ekseni etrafında bir $x=g(y)$ eğrisi döndürüldüğünde $c \leq y \leq d$ için elde edilen cismin yüzey alanı

$$S = \int_c^d dS = 2\pi \int_c^d |g(y)| \sqrt{1 + [g'(y)]^2} dy$$

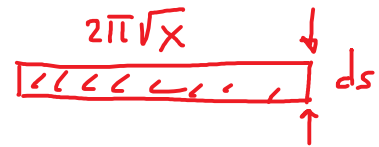
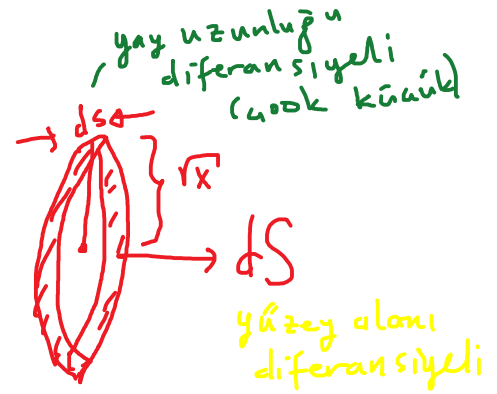
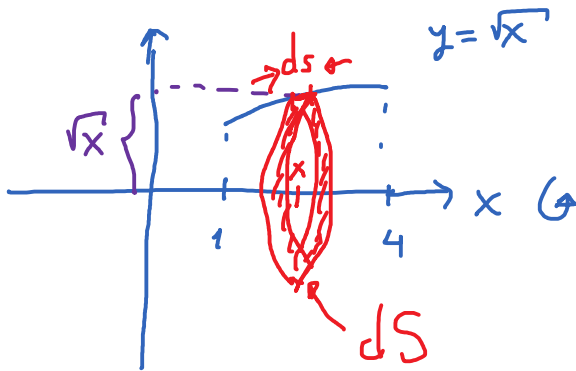
olur. Veya, $y=f(x)$ ve $x \in [a, b]$ için

$$S = \int_a^b dS = 2\pi \int_a^b x \sqrt{1 + [f'(x)]^2} dx$$

Fikir: dS 'yi oluştur \rightarrow dS 'leri hesapla \rightarrow dS leri topl
 (diferansiyel kalkülüs) (klasik matematik) (integral kalkülüs)
 dx, dy, ds, dA dx, dy, \dots

ÖRN 1. $[1,4]$ aralığı üzerinde $y=\sqrt{x}$ in grafiğinin x-ekseni etrafında döndürülmesiyle oluşan cismin yüzey alanını bulunuz.

Göz.

$$dS = 2\pi\sqrt{x} ds$$

ds yi bulalım;

$$y = \sqrt{x} \Rightarrow \sqrt{1 + (y')^2} = \sqrt{\left(\frac{1}{2\sqrt{x}}\right)^2 + 1} = \sqrt{\frac{1}{4x} + 1}$$

O halde,

$$ds = \sqrt{1 + (y')^2} dx = \frac{\sqrt{4x+1}}{2\sqrt{x}} dx$$

dur. Buradan,

$$dS = 2\pi\sqrt{x} ds = \cancel{2\pi\sqrt{x}} \frac{\sqrt{4x+1}}{\cancel{2\sqrt{x}}} dx = \pi\sqrt{4x+1} dx$$

bulunur Sonuç olarak

$$S = \int_1^4 dS = \pi \int_1^4 \sqrt{4x+1} dx = \pi \int_5^{17} u^{1/2} \frac{du}{4}$$

$$\begin{aligned} u &= 4x+1 \\ du &= 4dx \\ x=1 &\Rightarrow u=5 \\ x=4 &\Rightarrow u=17 \end{aligned}$$

$$= \frac{\pi}{4} \left. \frac{u^{3/2}}{3/2} \right|_5^{17}$$

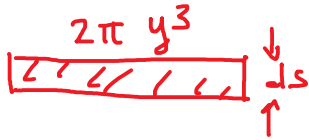
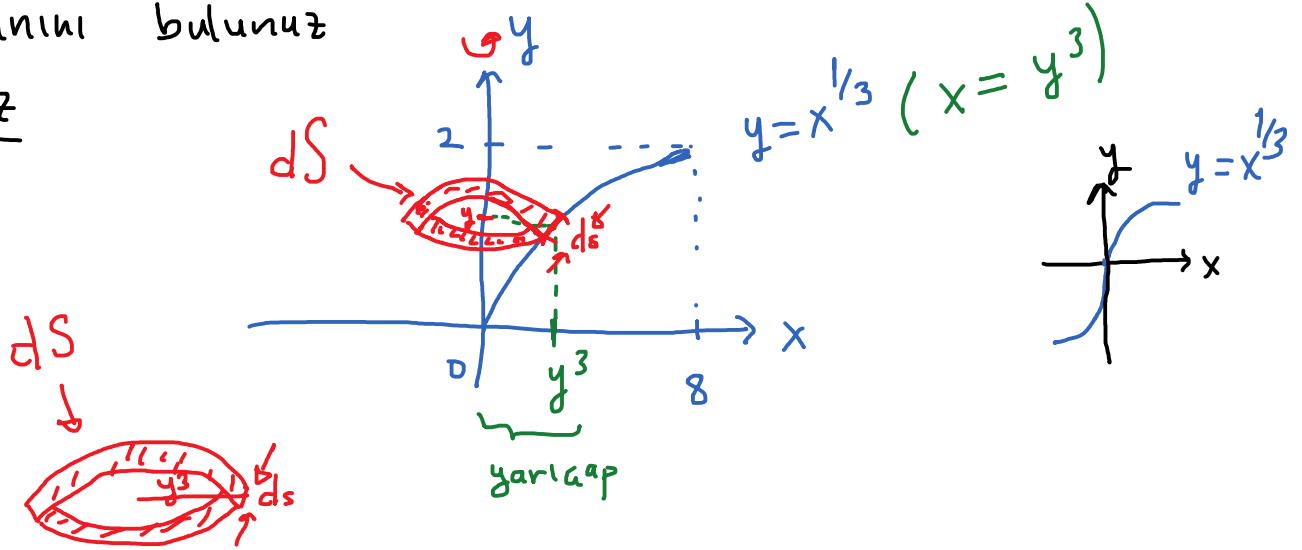
$$= \frac{\pi}{6} [17^{3/2} - 5^{3/2}]$$

$\leftarrow S$ yüzeyi

ÖRNEK 2. $[0, 8]$ aralığı üzerinde $y = x^{1/3}$ ün grafiğinin y-ekseni etrafında döndürülmesiyle oluşan S yüzey alanını bulunuz

ÇÖZ

$$dS = 2\pi y^3 ds$$

ds yi bulalım; $x = y^3$ $\therefore ds = \sqrt{1 + \left(\frac{dx}{dy}\right)^2} dy$

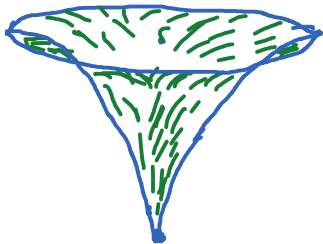
$$\frac{dx}{dy} = 3y^2$$

$$ds = \sqrt{1 + 9y^4} dy$$

$$S = \int_0^2 dS = 2\pi \int_0^2 y^3 ds = 2\pi \int_0^2 \sqrt{1 + 9y^4} y^3 dy$$

$$\left(\begin{array}{l} u = 1 + 9y^4 \\ du = 36y^3 dy \\ y = 0 \Rightarrow u = 1 \\ y = 2 \Rightarrow u = 145 \end{array} \right)$$

$$\begin{aligned} &= 2\pi \int_1^{145} u^{1/2} \frac{du}{36} \\ &= \frac{\pi}{27} (145^{3/2} - 1) \end{aligned}$$

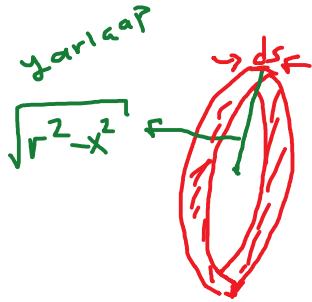
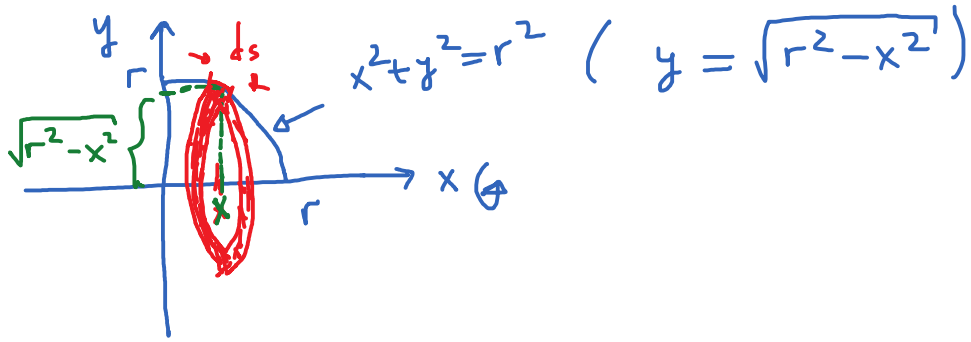
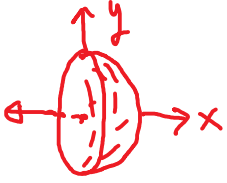

← Elde edilen yüzey

Not. Bu soru x değişken olacak şekilde de çözülebilir.
DENE!

ÖRN 3 r yarıçaplı kürenin yüzey alanını bulunuz

çöz.

$$\begin{array}{c} 2\pi \sqrt{r^2 - x^2} \\ \downarrow \\ \text{|||||} \\ \uparrow \\ ds \end{array}$$

\uparrow
 dS

$$dS = 2\pi \sqrt{r^2 - x^2} ds$$

ds yi bulalım, $y = \sqrt{r^2 - x^2} = (r^2 - x^2)^{1/2}$

$$y' = \frac{1}{2} (r^2 - x^2)^{-1/2} \cdot (-2x) = -\frac{x}{\sqrt{r^2 - x^2}}$$

$$\sqrt{1 + (y')^2} = \sqrt{\frac{x^2}{r^2 - x^2} + 1} = \sqrt{\frac{r^2}{r^2 - x^2}} = \frac{r}{\sqrt{r^2 - x^2}}$$

$ds = \frac{r}{\sqrt{r^2 - x^2}} dx$ olur dS

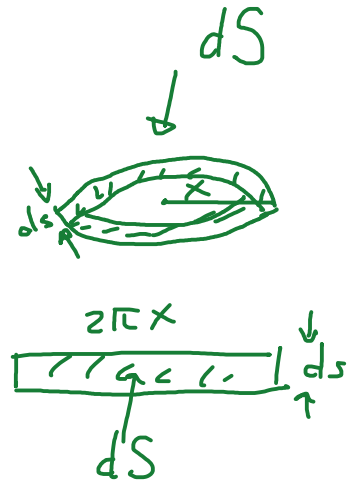
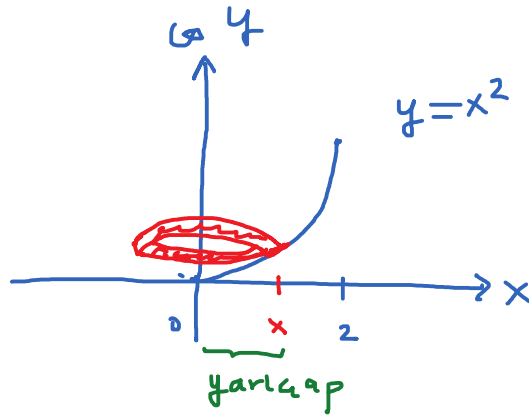
$$A(S) = 2 \int_0^r dS = 2 \int_0^r 2\pi \sqrt{r^2 - x^2} ds$$
$$= 4\pi \int_0^r \sqrt{r^2 - x^2} \frac{r}{\sqrt{r^2 - x^2}} dx$$

$$= 4\pi \int_0^r r dx = 4\pi r x \Big|_{x=0}^{x=r} = 4\pi r^2$$

bulunur.

ÖRNEK 4 $[0, 2]$ aralığında, $y = x^2$ parabolünün y -ekseni etrafında döndürülmesiyle elde edilen cismin yüzey alanını bulunuz

Çöz.

$$dS = 2\pi x ds$$

$$ds = \sqrt{1 + (y')^2} dx = \sqrt{1 + 4x^2} dx$$

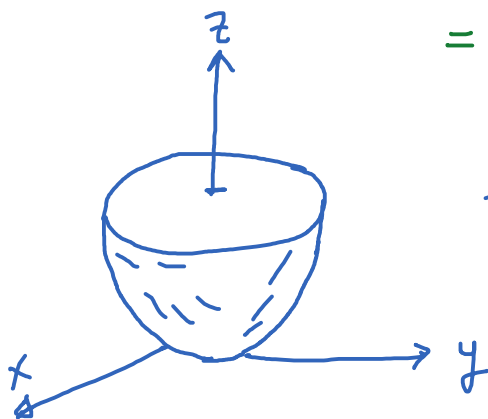
$$dS = 2\pi x \sqrt{1 + 4x^2} dx$$

$$A(S) = \int_0^2 dS = 2\pi \int_0^2 x \sqrt{1 + 4x^2} dx$$

$$= 2\pi \int_1^{17} \sqrt{u} \frac{du}{8}$$

$\left(\begin{array}{l} u = 1 + 4x^2, x=0 \Rightarrow u=1 \\ du = 8x dx, x=2 \Rightarrow u=17 \end{array} \right)$

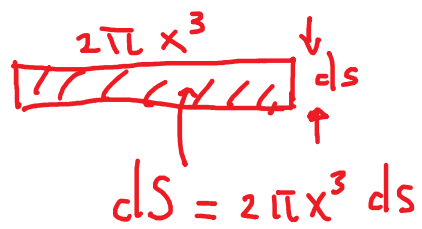
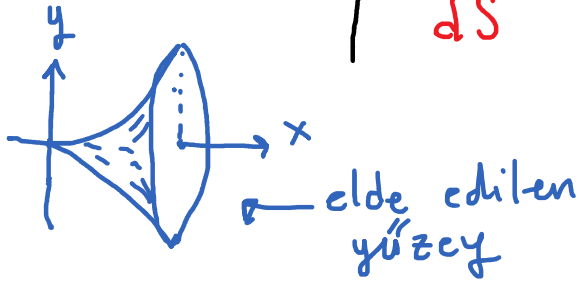
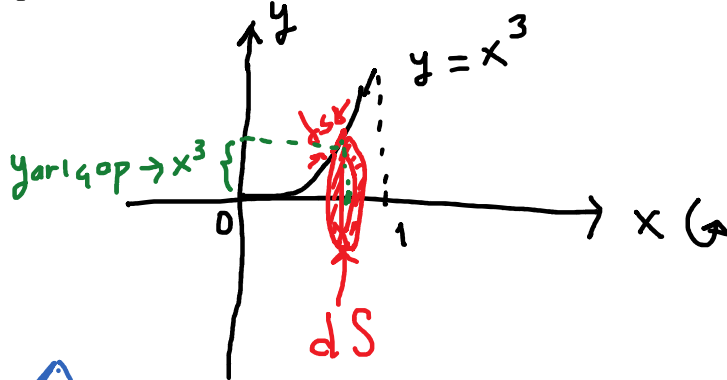
$$= \frac{\pi}{4} \frac{u^{3/2}}{\frac{3}{2}} \Big|_1^{17} = \frac{\pi}{6} (17^{3/2} - 1)$$

Paraboloid //

ÖRNEK. $[0,1]$ aralığı üzerinde $y=x^3$ eğrisinin x -ekseni etrafında döndürülmesiyle elde edilen cismin yüzey alanını bulunuz.

Çöz.

ds 'yi hesaplayalım: $y=x^3$

$$\sqrt{1+(y')^2} = \sqrt{(3x^2)^2 + 1} = \sqrt{9x^4 + 1}$$

$$ds = \sqrt{9x^4 + 1} dx$$

O halde, $dS = 2\pi x^3 \sqrt{9x^4 + 1} dx$ olur.

$$S = \int_0^1 dS = 2\pi \int_0^1 x^3 \sqrt{9x^4 + 1} dx$$

$$u = 9x^4 + 1$$

$$du = 36x^3 dx$$

$$x=0 \Rightarrow u=1$$

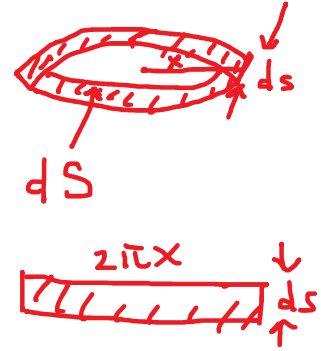
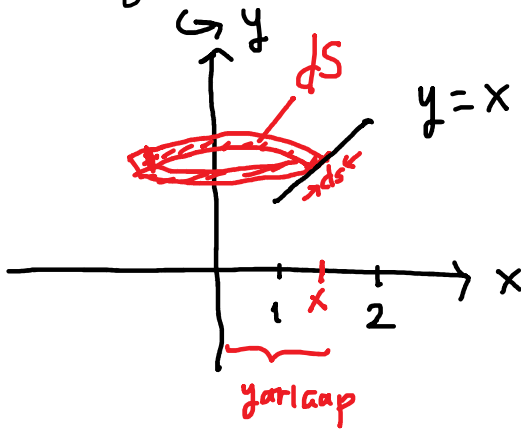
$$x=1 \Rightarrow u=10$$

$$= 2\pi \int_1^{10} \sqrt{u} \frac{du}{36}$$

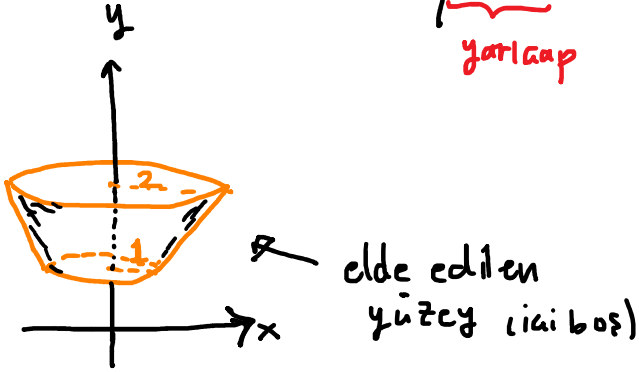
$$= \frac{\pi}{18} \frac{u^{3/2}}{3/2} \Big|_1^{10} = \frac{\pi}{27} (10^{3/2} - 1) //$$

ÖRN. $[1,2]$ aralığında $y=x$ fonksiyonunun y -ekseni döndürülmesiyle elde edilen cismin yüzey alanını bulun.

Göz

$$dS = 2\pi x ds$$

ds 'yi bulalım: $y=x$

$$\sqrt{1 + (y')^2} = \sqrt{(1)^2 + 1} = \sqrt{2}$$

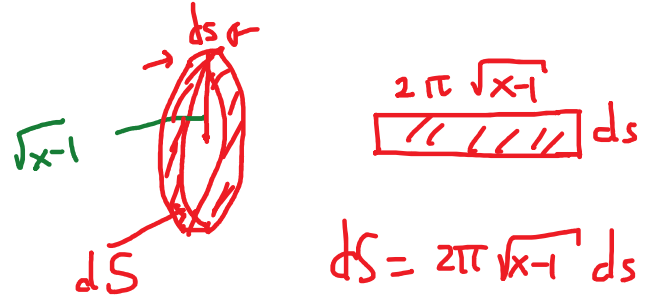
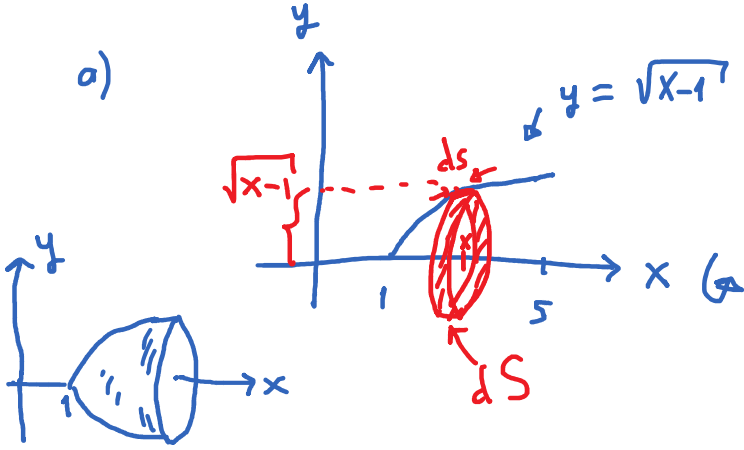
Yani, $ds = \sqrt{2} dx$.

$$\frac{ds}{dx} \Rightarrow ds = \sqrt{2} dx$$

$$dS = 2\pi x ds = 2\pi\sqrt{2} x dx$$

$$\begin{aligned} S &= \int_1^2 dS = 2\pi\sqrt{2} \int_1^2 x dx = 2\pi\sqrt{2} \left. \frac{x^2}{2} \right|_1^2 \\ &= \pi\sqrt{2} (4 - 1) \\ &= 3\pi\sqrt{2} // \end{aligned}$$

ÖRN. $y = \sqrt{x-1}$ eğrisinin $1 \leq x \leq 5$ aralığındaki parçasının a) x-ekseni, b) y-ekseni etrafında döndürülmesiyle elde edilen cismin yüzey alanını belirli integral ile ifade ediniz.

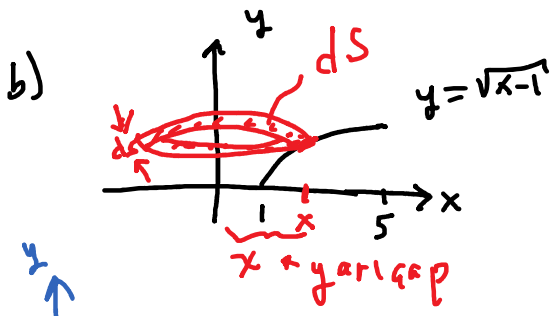
$ds = ?$ $y = \sqrt{x-1} \Rightarrow \sqrt{1 + (y')^2} = \sqrt{1 + \left(\frac{1}{2\sqrt{x-1}}\right)^2} = \sqrt{\frac{1}{4(x-1)} + 1}$

$ds = \sqrt{\frac{1}{4(x-1)} + 1} dx$; $dS = 2\pi \sqrt{x-1} \sqrt{\frac{1}{4(x-1)} + 1} dx$

$= \cancel{2\pi} \sqrt{x-1} \frac{\sqrt{4x-3}}{\cancel{2}\sqrt{x-1}} dx$

$= \pi \sqrt{4x-3} dx$

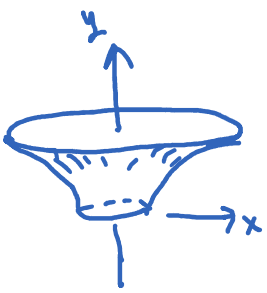
$S = \int_1^5 dS = 2 \int_1^5 \sqrt{4x-3} dx //$

$ds = ?$ $y = \sqrt{x-1} \quad ds = \frac{\sqrt{4x-3}}{2\sqrt{x-1}} dx$

$dS = 2\pi x \frac{\sqrt{4x-3}}{2\sqrt{x-1}} dx = \pi x \sqrt{\frac{4x-3}{x-1}} dx$

$S = \pi \int_1^5 x \sqrt{\frac{4x-3}{x-1}} dx$ elde edilir.

ÖRN. $x = 2\sqrt{y-1}$ eğrisinin $1 \leq y \leq 4$ aralığındaki parçasının y -ekseni etrafında döndürülmesiyle oluşan cismin yüzey alanını hesaplayınız.

ÖDV.

örn $[1, 8]$ aralığında, $y = x^{2/3}$ ün $y = 4$ doğrusu etrafında döndürülmesiyle oluşan yüzey alanını veren belirli integrali ifade ediniz.

Göz. ÖDÜ.